

IJTIMOIIY FANLARNI O'QITISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Yuldasheva Gulbahor Ibragimovna

FarDU, dotsent

Annotatsiya: Mazkur maqolada ijtimoiy fanlarni o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish metodologiyasi tarix fani misolida muhokama etiladi.

Kalit so'zlar: Axborot texnologiya, loyiha, an'anaviy, zamonaviy texnologiya, resurs, modernizatsiya, universal, vosita.

KIRISH

Yangilanayotgan O'zbekiston sharoitida ilg'or raqamli iqtisodiyot mexanizmi, ijtimoiy va masofaviy elektron muassasalar va qurilmalarbunyodkorligi, zamonaviy ilmiy yo'nalishlar va texnologiyalarni yaratuvchi yosh kreativ (ijodiy) fikrlovchi mutaxassis olimlarni tarbiyalash, ularni zamon talabiga javob beradigan ilmiy va uslubiy g'oyalar, loyihalar va tavsiyalar bilan qurollantirish muhim davlat darajasiga molik ahamiyat kasb etmoqda. Jamiyat rivojlanishining hozirgi bosqichida maktablar va universitetlarda ta'lim mazmunini yangilash faqat yangi pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish va professional o'qituvchilarni tegishli tayyorlash orqali mumkin.

ADABIYOTLAR SHARHI

Hozirgi kunda pedagogik muammolarni axborot texnologiyalariyordamida hal qilish mumkin. O'qitishning axborot texnologiyalari o'quv faoliyatini amalga oshirish uchun ishlatiladigan elektron vositalar vaularning ishlash usullarini belgilaydi. Ta'limni axborotlashtirish talabalar va o'qituvchilar xodimlarining sayyoramizning turli qismlarida saqlanadigan katta miqdordagi ma'lumotlarga erkin kirish uchun sharoit yaratish deb tushunish zarur [1].

Ta'limni modernizatsiyalash va yagona o'quv axborot muhitini yaratishdan asosiy maqsad axborot texnologiyalari vositasida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirishdan iborat. Axborotlashtirish an'anaviy va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasini ta'minlaydi. Ta'lim muassasasining o'quv axborot muhiti ta'limni axborotlashtirish, o'qitishning axborot texnologiyalari, an'anaviy va zamonaviy pedagogic texnologiyalar kabi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

Axborotlashtirishning asosiy vazifasi axborotlashtirishning ma'lumotlar bazasini yaratishdir. Axborot bazasi: axborotni qayta ishlashning universal vositalari, axborot muammolarini hal qilishning umumiy usullari, ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish usullaridir. Moddiy - texnik bazaning asosi kompyuterlashtirishdir, garchi u axborotlashtirishning juda muhim tarkibiy qismi sifatida qaralsa ham, boshqa texnik vositalar bilan bir qatorda: audio, video va multimedia, telekommunikatsiya vositalarini ham o'z ichiga oladi.

Ilmiy-uslubiy baza ikki jihatdan ko'rib chiqiladi:

- a) o'quv faoliyatida AKTdan foydalanish;
- b) axborot-ta'lim resurslarini yaratish.

Axborotlashtirishning mazmuni ta'lim va axborot tizimini barqaror rivojlanish va samaradorlikning asosiy zonasiga kirishni ta'minlaydigan chora-tadbirlar majmui bo'lishi mumkin. Axborotlashtirish natijasida ishonchli, o'z vaqtida va sifatli ma'lumotlarni berish

mexanizmlarini boshlashi mumkin bo'lgan, ta'lim va axborot xizmatlari doirasini kengaytirishni, individual ta'lim traektoriyasini tanlash va ta'lim sifatini yaxshilash imkoniyatini beradigan ta'lim va axborot muhiti yaratiladi.

Ta'lim tizimining asosini yuqori sifatli va yuqori texnologik axborot-ta'lim muhiti tashkil etadi. Uning yaratilishi va rivojlanishi texnik jihatdan murakkab va qimmat vazifadir. «Ammo aynan u ta'lim tizimining texnologik asosini tubdan modernizatsiya qilishga, zamonaviy talablarga javob beradigan ochiq ta'lim tizimiga o'tishga imkon beradi» [2]. Elektron va an'anaviy o'quv materiallari yagona ta'lim muhitining bir qismi sifatida bir - birini uyg'un ravishda to'ldirishi kerak. Eng yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish an'anaviy usullar bilan hal qilinishi qiyin yoki imkonsiz bo'lgan pedagogik muammolarni hal qilishga yordam berishi kerak.

Universitetning axborot - ta'lim muhitini yaratish va rivojlantirish uchun ta'lim muassasasining ilmiy-uslubiy, axborot, texnologik, tashkiliy va pedagogik salohiyati maksimal darajada jalb qilinishi kerak. Chuqur an'analarga ega bo'lgan mavjud ta'lim tizimining tajribasi va afzalliklaridan foydalangan holda, ta'lim muassasasida mavjud bo'lgan barcha axborot texnologiyalarini birlashtirgan yangi ochiq ta'lim tizimini yaratish, pedagogik va boshqaruv xodimlarining uslubiy va axborot vositalaridan to'laqlik ongli foydalanishga o'tishini ta'minlash kerak.

Ta'limni axborotlashtirish jarayoni, fan sohalari va atrof- muhit qonunlarini bilishning integratsiya tendensiyalarini qo'llab- quvvatlash, uning potensialidan talaba shaxsini rivojlantirish, uning ijodkorlik darajasini oshirish, muqobil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, atrof-muhitni rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirish uchun yondashuvlarni ishlab chiqishni amalga oshiradi ham o'quv, amaliy vazifalarning yechimini topish strategiyasi, o'rganilayotgan ob'ektlar, hodisalar, jarayonlar, ular o'rtasidagi aloqalarni modellashtirish asosida qarorlarni amalga oshirish natijalarini bashorat qilish.

Ta'lim mazmunining o'zgarishi bir necha yo'nalishda boradi, ularning ahamiyati jamiyatni axborotlashtirish jarayonining rivojlanishi bilan o'zgaradi:

- Birinchi yo'nalish informatika sohasida talabalarning kasbiy tayyorgarligini ta'minlaydigan o'quv fanlarini shakllantirish bilan bog'liq.
- Ikkinchi yo'nalish - kengayib borayotgan axborotlashtirish vositalari, ulardan foydalanish inson faoliyatining barcha sohalarida zarur bo'lib kelmoqda. Ushbu jarayon barcha darajadagi barcha o'quv fanlarining mavzu mazmunini o'zgartirishga olib keladi.
- Uchinchi yo'nalish axborotlashtirishning o'quv maqsadlariga chuqur ta'siri bilan bog'liq. Jamiyatni axborotlashtirish jarayonlari rivojlanib borishi, insoniyat tomonidan to'plangan bilimlarni, har bir inson uchun zarur bo'lgan ta'limning ensiklopedik tabiati haqidagi g'oyalarni qayta qurish ishlari olib borilishi bilan u tobora ko'proq seziladi.

XULOSA VA MUNOZARA

Shunday qilib, lokal tajriba platformasi qo'shma jamoaviy ijodiy tadqiqot loyihalarida malaka oshirish uchun sharoit yaratadi. Hozirgi davrda barcha jabxani o'z ichiga olib borayotgan kompyuter tizimidan ham ijtimoiy fanlarni o'qitishda foydalanish ijobiy natijalarga olib keladi. Masalan, talabalarning olgan bilimlarini aniq baholashda kompyuterdan foydalanish mumkin. Bunda o'tilgan mavzu yoki bob bo'yicha test savollari tuzib javoblarini kompyuterdan olish, dunyo muzeylariga virtual sayohatlar uyushtirish mumkin bo'ladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Qilicheva F.B. Ta'lim iqtisodiyoti va menejmenti. O'quv qo'llanma. - Toshkent: 2012.

2. Sul'tonov T. Mustaqil O'zbekiston Respublikasining intellektual salohiyatini rivojlantirish muammolari. Dissertatsiya konspekti... nomzod. Falsafa –Toshkent: 2015.–18 b.
3. Vyazemskiy E.E., Strelova O.Yu. Tarix o'qitish nazariyasi va metodikasi: Prok. talabalar uchun yuqoriroq darslik muassasalar. – M.: VLADOS, 2013. – 384 b.
4. Troitskiy Yu.L. Tarixiy ta'limning yangi texnologiyasi // Tarix. 2014 yil, 45-son;